

LO TEATRO CATALÁ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: **D. Joan Brú Sanclement**

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.00 pesetas trimestre.
Fora. . . . . 1.50 » »

ULTRAMAR

{ Semestre. 7 pesetas.
Un any. . . 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims.
Id. atrassat. . . 15 »

NOSTRE GRABAT

Avuy donem una lámina que representa una de las culminants situacions dramáticas de la bonica producció *Las modas*.

L'obra es prou coneguda y degudament apreciada: aixó fa innecessari ferne alabansas que, per altra part, no cabrian en aquet número per la abundancia d'original.

admirador de Fontova per qui havia escrit un dels tipos de la nova producció, que 's titula *La forsa del amor*.

En altre lloch del present número publiquem lo programa.

Ara sols nos resta afejr que, á fi de demostrar la deferencia de que son dignes los senyors suscriptors y compradors de nostre setmanari, hem resolt que pugan obtenir ventatja en lo preu de las localitats si, com esperem, volen honrar ab sa presencia l' espectacle; á quin efecte poden utilizar los vales que hi ha en aquesta plana y que admetrá l' expendedor del teatro, de la manera qu' ells indiquen.

Esperem que 'l públich acudirá á aquesta carinyosa demostració envers la familia del primer de nostres actors cómichs, y acabem donant las gracias als colegas que s' han ocupat ja del espectacle, fent per anticipat extensi-

va la expressió de nostre agrahiment, als demés que, accedint á nostre prech, ne parlarán en sas columnas y tambe al artistas que contribuheixen ab son concurs á que semblant acte se realisi.

LA REDACCIÓ.

ALS LECTORS

La tómbola oberta pe 'l Centre Catalá á favor de la familia de D. Lleó Fontova, es un excelent modo d' honrar la memoria d' aquet plorat artista: la Redacció de LO TEATRO CATALÁ, pera contribuir á fomentar-la y desitjosa de tributar un recort al eminent artista que tanta gloria va donar á la escena catalana, ha organísat una funció extraordinaria pera diumenje, 7 del corrent, que 's donará en lo teatro Romea, y en la qual s' obsequiará als concurrents ab bon número de bitllets de la expressada Tómbola.

Dita funció está dedicada á la nova societat «Foment catalanista» y en ella hi figura l' estreno d' una producció d' un aplaudit autor, entussiasta,

En obsequi als suscriptors y compradors de **LO TEATRO CATALA,**
VAL per una butaca y entrada
que s' entregará al portador, **PAGANT UNA PESSETA,** en lo despaig del **TEATRO ROMEA,**
LO DIUMENJE, 7 DE JUNY DE 1891

per la funció que s' hi farà al vespre del espressat dia per' aumentá 'l producte de la **TÓMBOLA FONTOVA**

Aquet **VAL** es document al portador.--L' expendedor, ab cada tarjeta que vengui, entregará un número pera la rifa que 's farà durant la funció per' adquirir los bitllets de la **Tómbola** establerta á ca 'n Parés.

Antes del diumeje pot utilisarse 'l **VAL,** prenent localitats en «El Ingenio» (Raurich, 6), ó relletjería Ximeno (Unió, 2).

Historia del teatro catalá

XII

No falta qui creu y afirma que l'atribuir á Pitarra l'empleo pe'l repertori catalá del sistema dramátich dit d'Echegaray, es significar que'l més celebrat autor de nostre modern teatro va dedicar-se també á escriure obras de *brocha gorda*. Lluny de nosaltres semblant idea.

Nosaltres tenim afirmat, y 'ls fets ho comproban, que don Serafi Pitarra escribia produccions purament catalanas en son fondo y en sa forma; que no posaba reparo en admétre per ferlas representar en Romea á las de diferents autors, con tal que reunissin aqueixas dos circumstancias, que ell debia créurer indispensables desde 'l moment que eran, per dirho aixis, las fundamentals pera la admisió; y que méntres lo repertori va conservar semblant caràcter, propi de las costums de la terra catalana, nostre teatro era exemple y modelo digne d'imitació y de ser tingut, com ho era realment, en molta estima. Y al dir aixó, no várem ficarnos en si en las obras hi abundaban los efectes delicats y de bon gust, ó en si tenian mes ó menos escenas rebuscadas; en analizar, en una paraula, son mérit ó valor escénich, cosa que tampoch hem cregut convenient fer en lo capítol anterior (perque aixó no es missió del qui fa historia sino del qui exerceix la critica) al indicar que la escola d'Echegaray va tenir aculliment en la escena catalana, lo que tal vegada no hauria succehit á no haverhi competencia artística; perque Pitarra potsé allavors hauria seguit son sistema d'escriure que tant agradaba, que tant convenient era á la causa del teatro regional y del que no se surtian pas los altres mes aplaudits de nostres poetas.

Aixó son fets històrics que cal consignarlos, que en bona fé ningú 'ls pot negar, y que demostren que'l antagonisme creat al formarse una nova companyia, va fer cambiar de rumbo la manera de ser de la escena del teatro clássich, si aixis pot dir-se, instalat en lo carrer del Hospital; poguéntsen deduhir ademés, la consideració de que, obligat per las circumstancias, fós per alcansar novas glórias, fós per lo que fós, lo més distingit dels poetas, lo fecundo don Frederich Soler, que cada dia lograba més renom y celebrat per sos triunfos escénichs y per sas victorias en lo camp de la poesia lírica, va doná á la representació obras de una escola á que no 'ns tenia encara acostumat, admétentne altras del propi género degudas á varios autors.

Lo senyor Soler no tenia cap necessitat de copiar á ningú, per dominar completament al públich y per conservar la supremacia dramática que li reconeixian los crítichs y 'ls inteligents. D'ell concixiam ja *Las euras del mas*, per exemple, qu'es una producció plena d'efectes segurs y de gran forsa dramática; pero aquet mateix drama proba que podia entrarse en una senda de resultats bons pera la causa catalana, sense internarse en la dels es-

criptors de fora casa que, tal volta per enmotllarse á las facultats de determinats artistas, debian valerse de recursos y arguments impropis fins á cert punt de ser tractats en la escena, y dignes de ser objecte de altre classe de debats polítichs, literaris y socials.

Aqueixa, ho repetim, es la verdadera causa de la desviació de que va ser víctima nostra escena que á tanta consideració havia arribat per part de propis y estranys; y, per lo tant, pot culpase en primer lloch de que aixis succehis, als que per enveja ó per voler emular glórias d'altres, empenyeren la tasca de intentar crear un segon teatro, natural rival del únich que tant ufá 's mostraba y que hauria sufert sens dupte forta sacudida, á no intentar valerse Pitarra de la classe de produccions que tant en boga estaban llavors en los teatros de Madrit.

Pitarra, donchs, va obrar bé acudint á un medi qu'ell consideraba de salvació, y va obrar bé, ademés, si pensem que un poeta expert com ell no ignora que tot autor déu procurar sempre escriure las obras de modo que s'adaptin á las facultats dels artistas que han de representarlas.

Gran tonteria fóra empenyarse en escriure produccions que no tinguessin bon reparto en las companyias, y aixó precisament es de vegadas causa del fracás de certas obras, quals autors, si bé son tinguts per entesos poetas y hábils escriptors, no posseheixen, á pesar d'aixó, l'instint teatral de confiar l'execució dels personatjes qu'han creat, á actrius y actors á qui s'avinguin bé 'ls tipos qual desempeño se 'ls confia.

Per aixó Pitarra ha procurat sempre adaptar los personatjes á las condicions de cada artista, ab lo que surten guanyant l'actor y 'l poeta en primer lloch, y luego 'l públich que queda mes satisfet de las funcions, que d'aquet modo alcansan un esmerat desempeño.

Tothom sab l'acert ab que Fontova representaba 'ls tipos populars; ningú ignora l'afició y la gracia ab que l'Isclé Soler caracteriza los de gent tonta ó falta d'instrucció; be era compresa per tots la manera noble y distingida ab que representaba don Joaquím Parrenyo; de sobras son apreciadas las qualitats del senyor Tutau; molts recordarán lo caràcter bonatxás del actor don Félix Ribot; ningú pot desconéixer la dignitat que may deixaba de tenir la Soler de Ros; prou sapiguts son los ímpetus de Clucellas, y així sucesivament podriam examinar las qualitats que tenian marcada preponderancia per ésser consideradas com lo caràcter distintiu de tots y cada un dels intérpretes que en l'últim quart de sigle han format en la companyia del teatro catalá.

Ara bé: don Serafi Pitarra, l'Arnau, Campmany, Ferrer, Feliu y los més coneguts poetas, han lograt véurers aplaudits, de una part per los mérits de sas composicions y d'altra part per lo acert ab que han ensopegat los artistas la descrip-

Carme, 33

Máquinas de cusir, máquinas de fer mitja

SANTASUSANA

Aparatos para pendre dutxas.

Carme, 33

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

ció dels personatjes sérios ó dels tipos cómichs que desenvol·lan los arguments.

Hem cregut oportú fer las precedents consideracions pera deixar demostrat de una manera clara un'altra de las causas que han coadyuvat al nou modo d' ésser de la escena catalana, després d' alguns anys de verdadera y envejada gloria.

Continuem, donchs, ara narrant lo que, posterior als fets de que parlem, ha ocorregut en los assumptos teatrals, y veurem que lo desitj d' implantar las produccions tràgichs qu' alguns en sa imaginació estraviada concebiren, ha influït també á fer formar entre nostre públich un concepte desfavorable respecte á las funcions catalanas, molt diferent del que primerament se 'n tenia.

Lo senyor Guimerá, baix aquet punt de vista, pot tenir la vana gloria d' haver fet esforços qu' ell diu créurer bons pera formar aficionats á las sevas grans creacions y que han servit per' allunyar als espectadors de las salas de nostres colisseus. Y no porque las produccions ab que ha aumentat lo repertori no tingan mérit, no; ni tampoch porque hagin estat mal interpretadas, per mes que tampoch han tingut totes prou bon desempenyo, sino porque aquest autor, volent presentarse com innovador (tal vegada sense dársen compte) de aficions ben solidadas, va acométrer una empresa temeraria, volent fer créixer de sopte entre 'ls concurrents un gust nou que exhalan las sevas tragedias y que, no agradant á la generalitat, ha lograt no ser apreciat com ell esperaba; ans al revés, ha afegit una bona dosis de esperit contrari al género terrorífich y exótich, y ha fet que, en vista del modo com per part del senyor Guimerá y de poch adherits á tan estravagant manera de produhir innovacions, molts vejessin tal procedir, encara que en silenci, ab verdadera pena.

La conseqüencia de tot aixó ha estat una altra causa de la manera desventajosa ab que fá algun temps va caminant lo carro del temple del Art teatral en Catalunya; porque, al pas que la tragedia ha penetrat en nostres teatros, encara que sense lograrhi un franch aculliment, ha prés lo lloch á produccions d' altres autors bons que n' escribian antes de que apareguessin, primer los causants de la dualitat y després los introductors de un género tan oposat al qu' era propi purament de nostres costums, que molts se dolén de que no sian retratadas ara ab freqüencia en lo teatro per medi dels animats quadros que 'ns deleytaban en nostres escenaris.

Carta al Sr. Benages.

Molt Sr. meu: Veig que V. desitja sapiguer lo camí que segueix la Associació musical de Barcelona, y com que los informes fins avuy donats per los Srs. Giró y Armando de la Florida lo deixan á la lluna de

Valencia, 'm prenc la llibertat de dirigirli aquestas ratllas, porque pugui V. ferse càrrech de lo valor de lo dit per los citats senyors, y comenso per fer constar que no só músich, y si solsament aficionat á sentir música.

Lo Sr. Giró troba deficient tot quant procedeix de la actual Directiva, desde son primer concert fins al augment de cuota, y pera demostrarho aduheix alguns arguments un xiquet massa equivocats.

La Associació musical de Barcelona consta de uns 300 socis y, com sap vosté, al principi de sa fundació estigué en mans dels Srs. Masriera, Company y companyia: los socis tingueren á bé desferse de aquellas personalitats y ells deuen sapiguer si están mes satisfets ara ó avans.

La majoria dels socis son aficionats y en son major nombre, aficionats á sentir, nó á fer sentir música.

Durant los 3 anys de existencia de la associació, no ha entrat á formar part de la mateixa cap músich de orquesta; dich mal, un sol, y va deixar de ser soci quant veigé que los seus companys de orquesta, al tocar en los concerts de la Associació cobraban, ments ell tenia de rascar per *amore*; porque ja déu sapiguer, Sr. Benages, que quant la Associació musical de Barcelona, dona un concert, per arribar al *minimun* dels executants que requereixen las composicions musicals, té que contractar los músichs que faltan y aqueixos se fan pagar tot lo que poden.

Si contem que 300 socis resultan 60 duros al mes, y d' aqueixos diners tenen de pagar pis, conserge, gas, contractar músichs, imprimir invitacions, rebuts y altres petits gastets que té tota societat, 'm sembla que V. convindrà ab mi, y direm—com los castellans—*poco dinero, poco sermón*.

En algún concert, los músichs contractats han costat passo de quaranta duros.

Lo Sr. Giró vol estar enterat de tot, y de tot desco-neix un poch. Diu lo Sr. Giró:—Segons l' article según, la Junta Directiva déu organisar un concert cada mes.—Es molta veritat; mes també diu lo citat article, «si l' estat de la societat ho permet».

Lo Sr. Giró pregunta ahont es la biblioteca; jo preguntaria:—¿Ahont son los diners per organisar una biblioteca com requereix la Associació?—¿Li sembla al Sr. Giró que per fomentar la sobredita biblioteca se tindria de demanar als bons aymadors de la música, que fessen algún donatiu? Seria jo de aquet parer, si no tingués la convicció de que la majoria dels músichs, que son los més interessats, per sortir d' apuros regalarian tot lo mes una *americana* ó un *vals*... y encara gracias.

¿Perqué, donchs, ni ara ni may los músichs de talla han entrat á formar part de la associació? ¿Perqué músichs de valua com son los Srs. Goula (pare), Pedrell, Nicolau, etc. etc., no 's decideixen á donar una forta empena á la societat musical y lograr que tinguem una societat de concerts digna de l' importancia de Barcelona?

Crech inútil dir al Sr. Giró 'l motiu; puig qu' ell, si com sembla es músich, ja sabrà per experiencia las mossegadas que 's donan los uns als altres.

Si 'ls grans elements musicals ab que conta Barcelona no 's donan las mans y olvidan totes las qüestions personals, es inútil demanar res de profit per l' art musical. Segons lo Sr. Giró, lo Sr. Rodríguez será President fins l' any 93; donchs me sembla que s' equi-

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y detalls, dirijirse al fuster del carrer de Caspe, 75,
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

BOCETOS LITERARIOS

POR

D.ª Francisca Sanchez de Pirretas

Se ven en la Libreria de Lopez. (Rambla del Centro),
en lo carrer de Fernando, 27 botiga, y en otras librerias.

Preu: 2 pesetas

voca, puig acaba lo temps reglamentari l' any 92 y 'l Sr. Rodriguez farà tots los possibles per no ser ni sisquera vocal de la Directiva. Qui serà lo President, difícil es dirho: lo qu' s per mon enténdrer tampoch ho seràn ni 'l Sr. Solvans, ni 'l Sr. Cusó.

Lo nou President ¿tindrà 'l bon caràcter que té 'l amich Rodriguez y sabrà *temporejar* las diferencias (per no dir inquina) de uns y altres?

Ecco il problema.

Jo creh que la elecció de nou President donarà joch y serà difícil endevinarho, si es que lo Sr. Garcia Robles... Mes aquest es un home massa de sa casa. Después quedan Vidiella, Arteaga y 'm sembla que cap mes.

Lo senyor que's tapa ab la retumbant careta de *Armando de la Florida*, 's coneix que viu á Picamoixons y que alguna mosca verinera l' ha picat, puig sos articles respiran una baba un xich massa verinosa, que... vaja, es precis agafar las sevas cartas ab los molls per no tacarse los dits; sembla que té molta enveja del Sr. Rodriguez, ó de la presidencia de la associació musical. Si es aixís, trevall ab los socis y fassis nombrar President y veurem fins ahont arriba son talent.

Veig que aquesta carta resulta molt llarga y vaig á terminar.

Ab las noticias dels Srs. Giró y de la Florida vosté, senyor Benages, se queda á la *lluna de Valencia* y ab aquesta també; pero espero que aquells afegiran alguna cosa á lo dit y potsé 's decidiran á explanar son programa respecte de la manera que millor marxaria la Associació musical de Barcelona, ja que fins avuy s' entretenen en fer càrrechs bastant poch fundats.

Vosté, Sr. Benages, déu conéixer tant al Sr. Giró com á don Armando, la eminencia musical de Picamoixons. Donchs jo no: sols puch dir que 'm sembla que perteneixen á n' aquella *trentena* de dissidents que semblaba tenian de fer moltras cosas y que, al fi, ab tanta ciencia no han fet res.

Son S. S.

ROSSENDO LLUCH Y PALMAROLS.

Barcelon, a 29 de Maig 1891.

BIBLIOGRAFÍA

Apeles Mestres.—GAZIEL. *poema de 62 planas en quart.*
Estampa de Espasa y C.^a, Barcelona.—Preu, 2 pessetas.

Tenim ja una nova proba de la poderosa forsa poética del més pulit, del més artista de nostres autors moderns.

Gaziel es la darrera producció afegida á la llarga llista d'obras fillas de son privilegiat ingeni, y en ella Apeles Mestres se dona á conéixer desarrollant un assumpto essencialment diferent dels tractats en llibres anteriors.

La passió amorosa que ab tanta sublimitat tracta en son memorable poema *Margaridó* y l' amor á la Naturalesa tota, que resplandeix en sa hermosa *Garba*, no prenen part activa en *Gaziel*. L' autor reposa d' entonar himnes, no canta goigs, ni's condol de penas, sino que fá vibrar de sa rica arpa la nota de la reflexió, la veu de la filosofia.

¿Qu'es *Gaziel*? Lo mateix autor nos descriu sa obra en los següents versos del prólech:

«Es un cuento fret, una esgarrifansa,
meytat de desitj, meytat de recansa;
es un cuento gris... pero ¡tant se val!
Avuy que 'l cel blau sonriu d' esperansa,
ja 'l podeu sentir, no us farà cap mal.»

Es, donchs, aquest poema la descripció fantástica d' un somni; es un cuento d'aparició de diables, ¡Y ab quina galanura de forma está contat!

¡Quin hermosteig en lo llenguatge! ¿Y qué direm dels vigorosos tochs ab que pinta 'ls personatjes?

Los llibres d' en Mestres s' han de llegir, no son pera ser contats; y aixís nos expliquem qu'estigan agotadas la gran majoria de obras sevas.

L' argument del nou poema es sencill. Tancat en sa cambra pobra y trista, un poeta dóna 'ls últims tochs á la qu' ell creu sa obra mestra, al poema que creu l' hi ha de donar gloria y, ab ella, la realisació de sos eternalis somnis d' amor y benestar. Cavilós y febro-sench per lo capdell d' ideas que omplepan son cervell, deixa la ploma y s'acosta á la llar pera escalfar-ne sos membres entumits per la fredor, y arrima al foch lo darrer buscall. La llar s' aviva y s' aixeca alta flama, d' entremitj de la qual apareix *Gaziel* sentat damunt la brasa del tronch encés: es lo geni del foch.

—¿Qui ets?—pregunta admirat lo poeta.

—Jo só'l diable, y vinch condolgut de ta tristesa á donarte lo que vulgas de mi. Escull tres dóns.

—Vull gloria, vull amor y vull riquesas.

—Tot ho tindrás; segueixme.

Y en excursió nocturna gosa 'l poeta d' eixos plahers fins á versar la copa.

Luego després y espontáneament se disposa lo protagonista á firmar ab sanch de sas venas la condonació de la seva ánima y *Gaziel* ab diabólica rialla l'hi diu:

—Ignoscent t' he cregut; pero no'm creya que ho fosis en tal grau. ¿Qué tinch de fer jo de la tev' ánima? Aixó es un cuento vell; la meva paga l'he lograda en ton triunfo mateix. Ja ets rich, ja cen yeix ton front l' aureola de la immortalitat, y ja l' has gosada, ja estás en possessió de la dona qu' estimas, ¿Creus ara ésser felis? Espera... Ta gloria, tant justament guanyada, ha despertat l' enveja de verinosas serps que amargarán ab lo veneno de sa baba inmundia, lo saboreig de tas lleals victorias. La dona que tu estimas serà la encarregada de probarte qu'es mentida lo foch de la passió que 't té jurada. Y la riquesa te durá á la malicia y al aniquilament de tas forsas intellectuals y fisicas. ¿Vols mes infern encara?»—

Reflexiona lo poeta y luego diu: — ¡Tant se val! Lluytat, sufrir y esperar; aixó es la vida.

Y al despertar del somni, torna á repetir lo ¡Tant se val!...

Aquesta es la essencia del poema.

Vol en ell demostrarse que ni la Gloria, l' Amor y la Riquesa juntas duhen la felicitat; que l' home es més felis quant lluyta pera lograr sos ideals que quant d' ells disfruta; deixar de lluitar es deixar de viurer.

Lo llibre vé ilustrat ab capritxosos dibuixos deguts al elegant llapis del mateix autor dels versos y d' una hermosa lámina de plana, representant al protagonista de la obra en brassos del Amor.

La edició es espléndida y fá honor á la casa Espasa y companyia.

J. BRU.

PRIMER REGALO

5000 pessas de llana
de tres pessetas
se liquidan á dos rals y milij

«DOS REGALOS!»
GRANS MAGATSEMS DE J. NOGUERA

1, 3 y 3 bis, Avellana, 1, 3 y 3 bis

(Antiga casa del senyor Pau Coix)

COMERS DE LAS SIS PORTAS

Aquest gran establiment acaba de ser objecte de moltras reformas y 's trova atestat d' existencias; y havent rebut per la present estació un cumplet y variat assortit de géneros, he resolt liquidarlos á qualsevol preu.

Avellana, 1, 3 y 3 bis; LAS SIS PORTAS

SEGON REGALO
A tothom que visiti
aquests grans magatsems
se li regalará un mocedó.

Lo dormí de la infantesa.

A MA ESTIMADA AMIGUETA LA NENA AGNETA TEMBLEQUE

*Que de son front no deserti
lo dòls recori de sa historia,
perque, somniant ab la gloria,
plorarà quant se desperti.*

Dorm, nina bonica,
filla de 'l meu cor;
n' ets de ta mare la prenda mes rica,
n' ets en la terra missatge d' amor.
No ploris, pobreta;
dormida somriu.
No desperteu á la meva filleta,
puig en son somni mon amor té 'l niu.

¡Mireula qu' hermosa
Dèu me l' ha donat!...
Dorm, filla meva, que per tú, amorosa,
ja vetlla la Verge de Monserrat.
Dorm, dorm y no ploris:
tos somnis de 'l Cel
la teva mare no vol que 'ls anyoris.
no, que tas llágrimas l' omplen de fel.

Veniu, reys dels aires;
doneu vostres cants;
doneu, flors pintadas, los vostres flaires,
com la rosada us dóna 'ls seus diamants;
ab himes y essencia,
d' aquest àngel meu
embelliu lo somni de l' ignocencia,
somni que guarda la Mare de Dèu.

Falaguera historia
tancada en son front,
porta á sa memoria
somnia de la gloria,
recorts d' altre món;

son pensament nia
entre 'ls angelets
joyosa 'ls somnia,
puig foren un dia
los seus germanets

y en mitj d' ells, encara
en lo paradís
pensa que 's troba ara:
per' aixó en sa cara
dibuixa un somris.

Somni qu' atresora
son passat amor,
desperta l' anyora
y sa ausencia plora
sens trobar conhort.

J. RAMAGE Y GOMILA.

REVISTA TEATRAL

NOVETATS.—Sabut com es que 'l notable actor don Emilio Mario té moltes simpatías en Barcelona, no cal dir si 's veuria dissapte passat ben concorre-

gut aquet teatre, ahont va donar sa primera funció la companyia dramática, ó millor dit cómica, que dirigeix.

La concurrencia era, á mes de numerosa, distingida y va quedar satisfeta del espectacle, que 's componia de una obra antiga, *La comedia nueva* (de Moraten) y un sacrete modern, *¡Bonitas están las leyes! ó La viuda del interfecto*, que foren ben interpretadas y en las quals van meréixer aplausos tots los artistas que varen ésser cridats á las taulas.

L' exit de la representació permet esperar que la temporada de Novetats serà magnífica, de lo que 'ns alegrem en gran. perque la companyia Mario no presenta obra sense sustancia, sinó que té un repertori digne, en general, de ser elogiats per las personas que, 'sent verdaders amants del teatre, volen, ans que tot, la cultura en las obras escénicas. P. DE R.

ELDORADO.—En la nit del passat dilluns se despedí del públich de aquesta capital la companyia que baix la direcció de'n Julio Ruiz ha vingut actuant en l'Eldorado durant la temporada de Primavera.

Se posaren en escena quatre sarsuelas de las que més éxit han obtingut: *La caza del oso*, *Filippo*, *Chateau Margaux* y *Los Trasnochadores*, y en totas ellas reculliren aplausos los artistas que las executaren. En un dels intermedis la senyora Montes cantà ab molta expressió unas malaguenyas que alborotaren al públich y que tingué de repetir diferentes vegadas.

Per final de la funció, y com á despedida de la companyia, 's presentá aquesta en pes en l' escenari y llegiren poesias las senyoras Montes, Fernani y Pino, y los senyors Palmada, Sanjuan y Ruiz, qui, emocionat, tingué de llegirne varias á instancias del públich, y ademés una carta que va dirigirli lo senyor Molas y Casas, que sigué sumament aplaudida.

Tal va ésser en resúm la funció de despedida de la companyia del Eldorado: la temporada no ha sigut certament fecunda en obras de mérit; pero, en cambi, ha donat moltes entradas... y váyase lo uno por lo otro M.

Sport (1)

En los dias corresponsents van verificarse respectivamente en l' Hipódromo la segona y la última de las carreras de caballs anunciadas para la present reunió de primavera. Las dos se vejeren favoridas per una numerosa y distingida concurrencia qu' omplí las tribunas y part de la *pelouse*, donant un aspecte animadissim á aquesta exótica diversió, á la qual se concurreix, més que per entussiasme, per seguir lo despotisme de la moda y fer oberta exhibició de capritxosas *toilettes* y luxosos carruatjes mes ó menos *ad hoc*.

Se crusaren numerosas apostas. Y ara que d' ellas parlem, nos sembla que seria hora de que 's procurés corretjir los vergonyosos abusos que 's fan en lo pago de ditas apostas, mermant descaradament los intereses del públich que no protesta per ser massa decent;

(1) Aquest article va ser rebut tart per' anar en lo número anterior.

CÁPSULAS MORRUOL TÓNICH RECONSTITUYENTS

DEL DOCTOR PARELLADA

compostas de Morruhol (principi actiu del oli de fetje de bacallá)

PEPTONAT DE FERRO ó HIPOFÓSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' us constant que 'n fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquet remey eficaç y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTS

s' administran ab éxit en las clinicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitales de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han sustituit ab ventatja al oli de bacallá, de tant dificil y repugnanta administració.

Preu de la capsula de 40 cápsulas, pessetas 2'50. Venta al en grós, farmacia d' Escribá (Fernando VII); á la menuda, en totas las farmacias.

pero que indubtablement li sobra la rahó per ferho. ¿No 'ls sembla á los senyors encarregats de dita secció, que n' hi ha ben bé prou de cobrar un deu per cent de comissió y que per guanyarse la vida no déu afegirse á aquest interès ilegal un augment en lo número de apostas que disminueix la quantitat que legalment lo públich té dret á percibir?

Diumenge passat va acceptarse en lo despatx d'apostas mútuas, donada ja la sortida dels caballs, una aposta que féu un senyor estranger, al qual se li va donar lo bitllet ab lo número 22, tancantse immediatament lo despatx. ¿Donchs be; havent guanyat dit caball, que no era 'l *favorito* y per conseqüència estava poch carregat d'apostas, en lloch de 22 ne van sortir, com per art mágica, 34. ¿Es potser qu' algú aposta *derriere le rideau*, quant ja sap lo caball qu'ha guanyat? Nosaltres ho ignorem y no dirigim aquet cárrech á ningú en concret; pero lo fet existeix y creyem que per part de qui li correspon, deuria posarse un correctiu á aquesta classe de abusos que no condueixen mes que á allunyar y escamar al públich que concurreix á la festa hipica.

Los caballs guanyadors van ser los següents:

Dijous.—*Fadrineta*, de Rivera; *Caulino II*, de Garvey; *Chantilly*, de P. de la Cruz; *Balanzado-Diva*, de Fernan-Núñez, y *Rosina*.

Durant la primera carrera, lo caball *Plum-Pudding* va despitar-se rompent la valla y cayent per terra junt ab lo jockey qu'afortunadament tan sols va rebre una contusió lleugera en lo peu. Lo caball va morir á conseqüència d'una ampla ferida per la qual se desangraba.

Diumenge.—*Gasconne*, de Villamejor; *Tato*, de la remonta del Hospitalet; *Diva*, de Fernan-Núñez; *Nordcap*, del mateix; *Bubi* y *Candelaria*, de Villamejor.

Lo desfile per la Gran-via brillantíssim, sobre tot lo diumenge, y la gent ab ganas de tornarhi l' any que vé.

Sport náutich.—Que á Barcelona hi ha gent per tot, ho va demostrar omplint los espectacles y diversions d'una manera inusitada que 'ns ensenya la altura envejable á que 's va posant y que pot compararse ja sense desmèrit á la de las ciutats mes populosas. Méntres lo palau de Bellas Arts bullia de gent, los teatros y passeigs vessaban y l' Hipódromo s' omplia, una numerosa y distingida concurrència assistia á contemplar las regatas organizadas per lo Real Club Náutich.

A pesar de lo mal estat del mar, aquestas foren lluhidíssimas y van verificarse sense cap incident notable. Las naus guanyadoras son las següents:

1.ª regata.—Canoas á vuit remers y un timoner, 4.000 metros sense virada. Primer premi, *Atlántida*.

2.ª regata.—Canoas couple, 2.000 metros y tres viradas. Va guanyar *Crucero*.

3.ª regata.—*Joles-gigs*. Dos remers y un timoner, 2.000 metros y tres viradas. Primer premi, *Directo*.

4.ª regata.—*Perissoires*, 1.000 metros y una virada. *Lucero*.

5.ª regata.—*Joles-gigs*. Dos remers y un timoner, 2.000 metros ab tres viradas. *Pim pam pum*.

6.ª regata.—*Perissoires*. 1.000 metros y una virada. *Andarin*.

La tarde magnífica, la concurrència satisfeta y los socis del Club molt amables.

BEN.

Lo distingit director de la companyia del teatro de Novetats, D. Emilio Mario, al tenir noticia de que 's farà en Romea la funció qu' hem combinat pe'l millor éxit de la tómbola Fontova, s' ha mostrat gustós en adherirse al acte, be prenenthi part directa, ó permetent que 'ls artistes de la companyia castellana que dirigeix representin una pessa.

Aixó no 's pot resódrer fins demá; pero com en qualsevol de las dos maneres s' hi veu la distinció en que 'l senyor Mario temia á Fontova y aixís mateix la deferència que vol tenirnos, faltariam á un deber no dedicantli aquestas ratllas, com petita penyora de nostre agrahiment y com senyal de la satisfacció que 'ns causa la seva delicadesa.

Es lo menos que, agrahida, pot fer

LA REDACCIÓ.

REUNIONS PARTICULARS

LA SARDANA.—Aquet es lo títol de la numerosa é important Societat ampurdanesa que havia estat situada en lo carrer de Lladó y que 'l dia 10 del mes passat inaugura son nou y espayós local del carrer d' Amalia, número 38.

Desde sa fundació fins fá poch, l' objecte de aquesta associació no era altre que lo de donar balls de Societat y sardanas, tots los dias de festa tarde y vespre.

Degut á la iniciativa de gran número de socis, prengueren l' acort, y 'l portaren á cap ab molta prontitud, de construir un teatro en lo mateix local, á fi de alternar ab funcions teatrals los balls que s' hi donaban.

La inauguració tingué lloch dijous últim, dia 28, posánt en escena dugas comedias en un acte y un monólech, essent una de ellas *La Teta gallinaire*, que tingué un bon desempenyo, recullint aplausos tots quants hi prengueren part.

Felicitem á n' aquesta Societat per lo seu nou acort.

J. XIMENO.

FOMENT CATALANISTA.—La vetllada que 'l passat diumenje tingué lloch en aquesta societat, se veijé favorescuda per una numerosa y escullida concurrència. Prengueren part en la festa los Srs. Vilar, Borrrell, Fuster, Muntanyola, Poch, Ciurana, Oms, Colom, Gardí y Cristies, los quals llegiren poesias de Frederich Soler, Angel Guimerá, Apeles Mestres y altres poetes.

Lo Sr. Gardó llegí una poesia seva original, *Lo cant del obrer*, y lo Sr. Cristies un humorístich quadro de costums també original, que fou molt aplaudit.

La part musical, encomenada als Srs. Rocamora, Artur Cortada y Lluís Baratta, al piano, los que executaren composicions de Litz, Brams y altres, recullint molts aplaudiments.

També hi prengueren part (y á posta los deixém per l' últim) la Srta. Teresina Franch y D. A. Gonzalez, aventatjadíssims deixebles del tenor Sr. Bruno, que demostrá, ab la presentació de dits alumnos, que sab ensenyar ab verdader art, puig van cantar ab estil y gust, pessas tan difícils com son lo *Rondó* de la ópera *Lucia* y l' ária de barítono del tercer acte del *Ballo*. Ademés, la primera cantá, guanyant molts aplausos, lo valz *Il Baccio* y la romanza *Fuggimi*, y lo segon *La mia bandiera*, acompanyantlos al piano lo Sr. Baratta.

La festa resultá molt lluhida.—CRISTINO TORRENT.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS

y tota classe de postissos per' artistas de teatro

Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer de Vidre, 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

SECCIÓ DEL GRACIÓS

Cosas difícils

Per un adrugner, picar pebre ab lo morté de un manobra.

Per un teatro, tapar lo escenari ab lo taló de una botina.

Per un artiller, tirá canonadas ab un canó de canya.

Per un matalassé, fer matalassos ab la llana del clatell.

Per un sabaté, posar telons de teatro á las sabatas.

Per un grané, ventar lo grá ab la sotana de un capellá.

Per un curt de vista, posarse las ulleras que fa un malalt.

Per un cadiraire, fer cadiras ab boga de mar.

Per un jugador, jugar ab cartas de correspondencia.

FRANCISCO FARRÉ.

SALÓ DE DESCANS

Ab lo número 28 vam publicar las cubiertas de *Cofis y mofis*; pero com sembla qu' alguns compradors no las van trobar dins del periódich, debem manifestar que tots los que las vulguin póden servirse recullirlas sense pagar, en la Administració, ó en la rellotjeria del senyor Ximeno, carrer de la Unió, n.º 2.

* * La companyia del Sr. Buxens s'ha trasladat á Cervera desde Lleyda, ahont ha fet una curta temporada representant *La Dida*, *Lo Contramestre*, *La malvasia de Sitjes*, *Un vestit nou*, *Vermouth matrimonial*, *Un home de palla*, *La Teta gallinaire*, *Morirse per una estona* y *Lo noy de casa*, obteninhi aplausos los senyors Buxens, Millá y demés parts principals.

* * La obra *Una fase de la cuestión social*, de la que 'ns ocupárem en un de nostres números passats, comensa á fer l'efecte que creyám. Lo día 26 del mes passat se reuniren alguns associats de Montepios y comensáren treballs, constituintse en comissió organitzadora pera portar á cap las ideas del autor del llibre. A dita comissió s'hi agregarán é hi serán admesos tots aquells que 's cregui que son amants del millorament de la mutualitat y vulguin robustir la mateixa.

* * L'aspecte que presenta 'l saló Parés d'ensá qu'está oberta la Tómbola Fontova es en extrem animadíssim. La concurrencia contempla ab gust los quadros, los treballs escultórichs y 'ls demés objectes artístichs en que consisteixen una gran part dels 12.000 lots que figuran en lo catálech y que están colocats ab molt gust y simetria en la part de preferencia del saló. Si haguéssim de fer la critica d'ells, tindriam paraulas encomiásticas per alguns, deguts á nostres mes distingits artistas; pero no sería propi tal exámen, tractantse d'objectes regalats pera una obra benéfica.

Dirém sols que 'ls mes notables son los de la Diputació, del Ajuntament de Tarragona, l'aranya que va enviar l'Excm. Sr. Capitá general y los quadros y esculturas que són son millor ornament. La venda de bitllets es molt extraordinaria.

* * Ahí, en ocasió en que 's trobava en lo saló Parés nostre Director, va rómpers la corda que sostenia

la magnífica aranya que figuraba entre 'ls lots de la tómbola, y per poch lo Sr. Brú no fou víctima del fet. Gracias á no estar descubert dit senyor, no va rébrer sino una petita contusió en lo front; pero la aranya, rebotent, va fer un trench al cap d'un concurrent que tenia al seu costat y també va fer diversos talls en la ma al Sr. Lafont, individuo de la Comissió y encarregat de la entrega dels lots, qu'estaba detrás del mostrador.

Lamentém tal fet que, encara que no ha tingut fatals circumstancias, proba poca precaució per part del adornista, sino es qu'era dolenta la corda que sostenia l'aranya.

* * Lo prop passat diumenje va representarse en lo teatro dels *Campos de Recreo* en Sabadell, lo popular drama de D. Pere A. Torres, *La Verge de la Roca*, prenent part en la representació las Sras. Clemente (Pilar y Adela), Monner y Guerra, y los Srs. Martí, Capdevila, Santolaria, Riba, Pinós, Fernandez, Valls y Oliva. Com á fi de festa vá ferse la divertida pessa, *A sants y á minyons*....

* * En las elecciones celebradas per la Secció de Foment del Centre Catalá, va quedar constituída la mesa de la mateixa del modo següent: President, don Albert Carbó.—Vicepresidents, D. Jaume Damians y don Joan Girones.—Secretaris, D. Joaquím Vila y don Gregori Raset.

Nos plau veure altra volta pera President d'aqueixa secció á nostre amic D. Albert Carbó, ja que l'any passat va ésser l'autor del projecte y memoria referent al port de aquesta ciutat, y que 'l Centre va remetre á la Cambra de Comers; projecte que, duptant y tot de que sigui lo que desbanqui al que 'l gbern en son día aprobi, hem de confessar imparcialment qu'es lo que la majoria del comers de Barcelona deuria abogar pera que 's portés á cap, tant per la seguritat de la marina com per la part económica; circumstancias que per sos mateixos adversaris han sigut reconegudas.

* * En lo carrer de Fernando está atrayent la atenció, en un dels aparadors de la gran sastreria «El Cid», un preciós dibuix colocat en un quadro de gran tamanyo, que es l'original d'ahont han sigut reproduhits los bonichs prospectes repartits al públich per dit gran basar.

Com que son molts las personas que no han pogut atquirir aquet prospecte, que resulta un document histórich, lo duenyó del establiment lo regala á tothom que va á demanarlo.

L'expressat quadro fa molt bon efecte.

* * A Eldorado comensará aquesta setmana la companyia dels senyors Calvo y Gimenez. Esperem veurerla per donar compte del éxit qu'obtinga.

* * Las personas que vulguin aprofitar la ventatja dels vales per obtenir antes del diumenje bonas localitats de la funció que 's prepara en Romea y en la que 's regalarán bitllets pera obtenir de franch lots de la tómbola Fontova, poden recullir vales y butacas en los punts següents: «El Ingenio», (Raurich, 6) y rellotjeria de Ximeno, (Unió, 2.)

* * Haventse ja publicat lo Catálech oficial y complert dels donatius de la Tómbola Fontova, no tindria interés acabar las llistas que hem vingut donant á llum. Per aquest motiu no posem en nostras columnas nota dels últims regalos.

QUI MEŞ BUŞÇH.....

comedia en un acte, original de

Don ENRICH MOLINA

Preu, 2 rals

Se ven en los kioskos

PAPER DE FUMAR

PLANAS

Marca registrada

Depósit: Unió, 2. — BARCELONA

PROGRAMA DE LA FUNCIO

organizada per aquesta Redacció ab l' objecte de contribuir al éxit de la **tómbola Fontova**

ESPECTACLE EXTRAORDINARI

que tindrà lloch en lo **TEATRO ROMEA**, diumenje, 7 del corrent mes, á dos quarts de nou del vespre.

Dedicat a la distingida societat

FOMENT CATALANISTA

- 1.º Sinfonia.
- 2.º Lo quadro dramátich en un acte y en vers, del aplaudidíssim poeta D. Frederich Soler,

A la vora del mar

desempenyat per la Sra. Calvet de Molgosa, y 'ls Srs. Garcia, Graells, Perelló y Molgosa.

3.º ESTRENO

de la comedia en tres actes, original y en vers, de un aplaudit autor que va escriurer un dels papers de la mateixa pera 'l malograt actor D. LLEÓ FONTOVA, titulada:

LA FORSA DEL AMOR

REPARTO

Enriqueta.	D. ^a Rosa Calvet.
Eduardo.	D. Emilio Graells.
D. Lluís.	» Ricardo Garcia.
Anton.	» Joan Perelló.
Manel.	» Emilio Guilemany.
Sebastiá.	» Jaume Molgosa.

4.º **Lectura de poesias** de reputats autors, en qual important acte, á mes d' actors catalans y dels socis del Foment, hi pendrà part l' eminent primer actor D. EMILIO MARIO, accedint á la invitació de nostre Director y pera tributar un carinyós recort á la memoria de FONTOVA.

5.º REGALO ALS SENYORS CONCURRENTS

DE CENT BITLLETS DE LA TOMBOLA

que 's farà per medi de sorteig en lo escenari.

NOTA: Desde divendres se despatxarán localitats. Ab cada entrada s' entregará un número pera la rifa, y se 'n donarán dos per cada localitat ab entrada.

CAVILACIONS

TRENCA-CLOSCAS

Bruno Duran Misarachs

ROSAS.

Combinar ab aquestas lletres los noms de 5 carrers de Barcelona. TOUTEFOIS.

PREGUNTAS HUMORISTICAS

- ¿Quina es la preposició que fa fruyta?
- ¿Y 'l poble que no está de bon humor?
- ¿Y 'l que sempre 's belluga?
- ¿Y 'l que per tocar no necessita ningú que 'l bufi?
- ¿Y la categoria que fa mes animal?
- ¿Y 'l número qu' está empenyat?
- ¿Y 'l sant mes elegant?
- ¿Y la santa mes graciosa?

TERS DE XIFRAS

. . . . .
. . . . .
. . . . .

Sustituir cada punt per un número, de manera que 's formin nou cantitats de duas xifras; sumar luego los números de cada cantitat, y 'ls resultats que donguin han de ser sumandos que, sumats vertical y horizontalment de tres en tres, donguin per resultat, 29.

GEROGLIFICS

Re: re

ESPANTA BOLITS.

la ó :

ROCH PALET DE RIERA.

GEROGLIFICH TRENCA-CLOSCAS

× KT an an KT 1y a.

Ab las lletres de la solució, formar las següents paraulas: una planta, un ofici, un comestible y un estat que tothom desitja. E. XALABARDER.

Soluciones á las cavilacions del número 31

Conversa: AGUSTÍ, ANGELETA.

Xarada: PELAYO.

Trenca-closcas: LO TEATRO PER DINS.

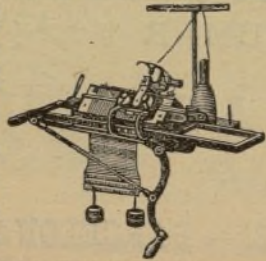
Las han endevinat los Srs. Ojeda, Vila, Gaspar, Llumencras, Gratamaqui, Garcia, Cerilla, Sadrob, Lloc, Silon, Soler, Canals, Jo-y-la-dona, Sotana y Crespi, que, si acertan las d' avuy, guanyarán lo premi ofert, consistent en un exemplar del drama *La rondalla de l' Infern*.

Correspondencia particular

A. Coma: no está en lo cert, ni 'ns ha convenut. Admetem lo que 'ns agrada, siga de qui siga; no hi ha favoritisme.—M. Gaspar: ja n' ki posem.—J. Cerilla: lo retard no es culpa nostra.—R. Ojeda: ja li tocará tanda.—J. Palmer: era errada involuntaria; pot passá y li cambiarém.—J. T. y R.: rebut y... se procedrá.—Ego, ego: no van bé.—Camilo, tampoch.—J. Oromi: Fo Teatro l' hem rebut ara: ja 'l llejirem.

Tipografía Susany y Companya, Muntaner, 36.—Teléfono 873.

VICTORIA

¡VICTORIA!

Es la máquina mes perfeccionada y la que proporciona la millor manera de guanyarse la vida á casa. S' hi fan mitjas, calcetins, camisetas, y demás géneros de punt. Preus reduhits y ensenyansa gratis.

N. AGUSTÍ MANYOSA

Carrer Ample, 60 y Bomba, 4, 1.º

CONCORDIA

